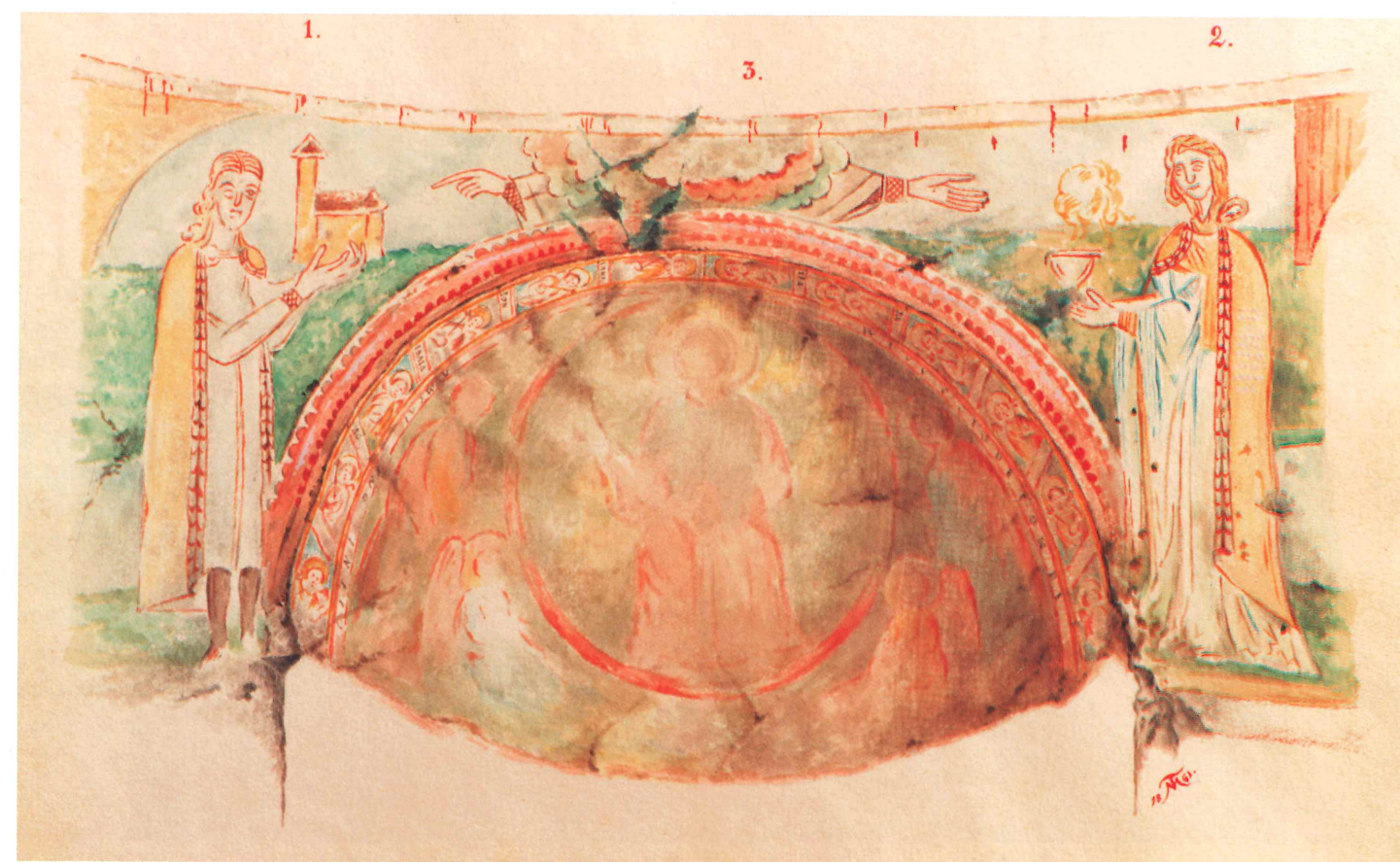


Obr. 95: Znojmo — vítězný oblouk s donátory (digit. ÚKS AV Praha)



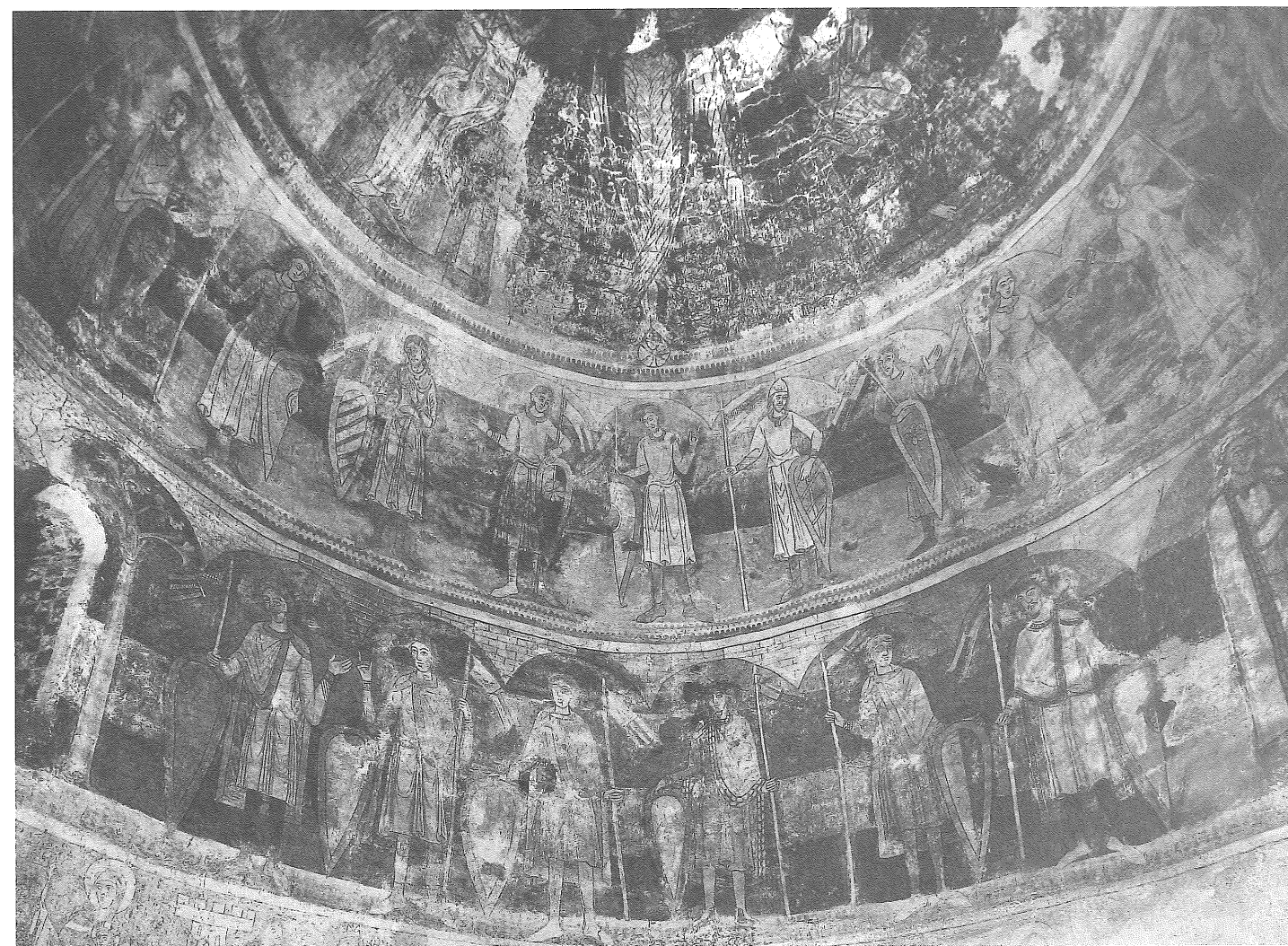
Obr. 93 (nahore): Znojmo, III. zóna — fig. 11 za třetím stromem a fragment fig. 12 (digit. ÚKS AV Praha)
 Obr. 94 (dole vlevo): Fig. 15 a 16 (digit. ÚKS AV Praha) (dole vpravo): Dekor „dvojité sekery“
 ve špaletě jihovýchodního okna lodi



Obr. 96: Vítězný oblouk s donátory na akvarelu M. Trappa z r. 1861 (digit. ÚKS AV Praha)



Obr. 55: Stav při odstraňování přemaleb v západní části lodi znojmské rotundy (zóny III, IV, V) na počátku Fišerova restaurování r. 1946 (Fotoarchiv SÚPP Praha 36374)



Obr. 56: Stav při odstraňování přemaleb v severní části lodi znojmské rotundy (zóny III, IV, V) na počátku Fišerova restaurování r. 1946 (Fotoarchiv SÚPP Praha 36376)

Při smývání přemaleb ve III. zóně se ukázaly původní výjevy Přemyslovské scény mnohem sešlejší než malby ve vyšších partiích. V konše apsidy zůstaly původní omítky jen v malé míře a se slabě znatelnými malbami, z nichž se nepodařilo mnoho zachránit.

Průzkumem III. zóny bylo 7. 4. 1948 vyšetřeno, že přemalby neutkvěly hluboko, takže po jejich smytí byl stav originálu seznán v celém rozsahu. Při UV osvětlení se objevila reagence původních barevných vrstev, normálně neviditelných, zejména autentické partie se spodní žlutou kresbou a vnitřní stylizující kresbou. Oproti vyšší, již konzervované zóně, projevil se prvotní rozvrh malby ve žluté štětcové kresbě, ohraničující intonace lokálního tónu, který byl plošně vynesena s následným konturováním kresby zemitou italskou červení ve shodě s vyšším pořadím. Po hrubém smytí přemaleb bylo UV osvětlením zjištěno, že celé partie mají okrově žlutou předkresbu a finální červenou kresbu, zatímco u maleb v kupoli byla nalezena jen kresba červená. Zvlášť bylo upozorněno na tvář donátorky a řasení jejího roucha, na partie hlav koní, těla volů, kontury stylizovaných stromů, na tvář a ruce postavy po pravé straně okna (fig. 8) a na dvě postavy z řady panovníků, jejichž tváře nejsou normálně vidět. Dne 25. 4. 1948 vyzdvihla odborná komise s prof. Matějčkem autenticitu posuzované jihovýchodní části Přemyslovské scény, zbavené přemaleb již v roce 1938 až 1939 rakouským konzervátorem Walliserem (až po druhý strom s botami a kabelou). Spory byly vedeny o původní barevný odstín zeleně a modří na pozadí. Podle

Fišera byla originální šedomodrá a světle zelená hlinka, oproti Melicherově tmavomodré a tmavozelené přemalbě. Hustší nátěr, jehož stopy byly zřetelné na vítězném oblouku a postavě donátorky, označený Votočkem za vápenný, byl podle Fišera kaolínový. Zatímco Votoček usuzoval na odlišnou malířskou techniku III. zóny s přemyslovskou scénou, kde kromě nohou koní a postav (červená) nebylo užito krycích barev, Fišer poukázal na zbytky krycích barev i na draperiích, praporcích a jinde.

V bílém proužku mezí pásu pod královskou postavou (III, fig. 9) našel Fišer malé zbytky nápisů, z nichž bylo zřetelné písmeno „O“. Na jižní straně pak ještě identifikoval písmeno „C“ nebo rovněž „O“.

Dále bylo poukázáno na krátké ryté nápisy ve III. zóně, obsahující jména s daty, z nichž některé byly provedeny gotickou miniskulou ve 14. století (blíže nedokumentováno). Nacházely se v nepřetržitém pásu mezi jihozápadním a západním oknem, za nímž pokračovaly ještě asi dva metry. Prof. J. Šebánek zde údajně zjistil také jména švédských vojáků ze třicetileté války.

Malé zbytky Melicherovy přemalby ve III. zóně byly ponechány jen na konturách figur. Prázdné plochy nových omítek u západního okna a na severní straně byly vytónovány světle, plomby vyretušovány jednotným tónem (nikoliv lokálními jako výše). Obnovena byla původní zemitá, světlá zeleň pozadí. Pod přemalbou ve špaletě jižního okna se překvapivě objevila rumělková červeň.

Malby v apsidě Fišer komentuje jen málo. V konše byla původní omítka porušena průsakem dešťovky a Melicherem doplněna sádro. Z fotodokumentace po sejmutí Melicherovy přemalby jsou ovšem patrné značné partie dochovaného originálu. Na stěně apsidy z původních maleb zůstalo málo, Melicher zde prezentoval čtyři apoštoly v arkádách. Při levé straně vítězného oblouku byl zachycen jen kousek arkády se spodní částí figury, po pravé straně okna plocha staré omítky se stopou malovaného oblouku arkády. Na ostatních fragmentech původní omítky nebylo již možno z malby nic rozeznat. Téměř vše bylo přetaženo recentní omítkou.

Ve spodní zóně apsidy byly zjištěny jen nepatrné zbytky původní omítky, zcela však zbavené malby. Kobercový dekor, provedený zde Melicherem, nevycházel z autentických nálezů. Na stěnách apsidy sádroval Melicher jen málo, velké partie fragmentů spodních omítek ponechal přebílené vápnem v několika vrstvách.

Na malovaném pásu vítězného oblouku s dvanácti anděly se pod Melicherovou přemalbou s černými konturami objevila téměř neporušená původní malba. V postranní bílé nápisové pásce bylo zjištěno jen několik písmen, z nichž některá Melicher černě přetáhl. V bílých pruzích mezi anděly — tam kde Trapp zobrazil jména proroků, však již žádné nápisy nebyly.

Ve II. zóně (Kristologický cyklus) snímal Fišer již přemalby Walliserovy z roku 1938–39. Ten odstraňoval Melicherovy zásahy údajně chlebem. Z originálu zůstalo ovšem mnohem méně, než se předpokládalo. Walliserovy zásahy byly ověřitelné UV osvitom: omítky neupevnil, přemaloval Melicherovy sádrové plomby lokálními tóny i kresbou a místy doplňoval i na starších nátěrech, včetně klišového. Kontury zesílil jen polokrycí barvou. Za nejzachovalejší označil Fišer Navštívení P. Marie a Narození Páně s pastýřskou scénou. Zvěstování a Klanění byly po smytí přemalby a domaleb neúplné. Z domnělé scény Vraždní nemluvnat se zachovala jen figura trůnícího krále a vojín, v jehož ruce objevil Fišer „jakýsi meč“. Z domnělého Útěku do Egypta byla identifikována jen hlava (sv. Josefa?) v levé části, po obou stranách scény pak zbytky věží oddělujících jednotlivé scény cyklu. Početné plomby a prázdné plochy byly vyretušovány jednotným tónem.



Obr. 57: Stav kupole (zóny IV, V) na počátku Fišerova restaurování r. 1946 (Fotoarchív SÚPP Praha 36379)